

SONSUZ EKSi BİR

Hatice İbiş

HECE YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

Sütsüz /	9
Tarumar /	13
Mahizer'in Gözleri /	19
Şiva /	25
Elim Elin Olsun Mu? /	31
Gözleriyle Başı Belada /	37
Gölge Etme /	45
Yazgı /	53
Veda mı Teselli mi? /	57
Sazın Teli Kopunca /	61
Efza'nın Mumları /	67
Sancı /	73
Kuşunu Arayan Kafes /	79
Dinmeyen Cızırtı /	83

Uykusunda öldürülen çocuklara...

SÜTSÜZ

Ebe kadın, kucığına ilk bebeğini verdiğinde Ferdane, on altı-sındaydı. Bebek günlerce gecelerce susmadı. Aldı göğsüne bastırıldı, sabaha kadar kollarında gezdirdi, nafile. Bebek uyumadı. Köyün hocasına, yaşlısına, ocaklısına, yeni gelinlerine okutup üflettiler. Hocanın yazdığı muskayı pazen kundağın döşüne takarken içine üzerlik tohumu ve iğde ağacından da bir parça koydular. Gazı vardır diye sıcak toprağı sardılar. Bana mısın demedi. Köyün yaşlı kadınları sırt dikenini vardır deyip zeytinyağı ile bir güzel masaj yaptılar. Ne yaptılarsa susmadı bebek. Ferdane'nin takati kesildi. "Doktora götürülim." dedi en sonunda. "Götürürüz bakalım." dedi kocası. "Hele şu harmanı bir kaldıralım."

Bir gece ses kesildi. Ferdane'nin üzerine uyumadığı gecelerin yorgunluğu çöktü, deliksiz bir uykuya daldı ilk kez. Uyandıığında öğlen olmuştu. Şaşırıldı. Bir yandan da sevindi. Doktora gerek kalmadan iyileşmişti belli ki bebek. Şükretti. Üzerine eğilip cennet kokusunu içine çekti. Daha on altı-sındaydı Ferdane. Anneliğe acemiydi. Yavrusunun minicik parmaklarını tutunca içi üşüdü. Üzerine düşen güneşe rağmen bebeğın elleri buz gibiydi. Parmak uçlarına kondurduğu öpücükler dudaklarını dondurdu Ferdane'nin. Sonra kanını. Battaniyelere sarıp sarmaladı yaz sıcağında. Kucığına alıp ninniler söyledi. Göğsünü açıp emzirmeye çalıştı. Altını değiştirdi bebeğının. Bezini yıkayıp bahçedeki ipe astı. Bezler rüzgârda salındıkça Ferdane'nin aklı bir gitti bir geldi. "Ağlamayan bebeğın bakmak ne kolaymış meğer." diye

mırıldandı. İçeri girdi, dışarı çıktı. Beyaz kundağa sarılı bebeğin taş kesilmiş bedenine yapıştı kaldı. “Ferdanee, bir tas kese yoğurdu versen ya.” deyip içeri dalan komşu kadın olmasa kim bilir belki de saatlerce devam edecekti bu oyuna. Kadın bebeği görünce elindeki taşı fırlattı. Duvara vurup divanın ayağına sıçrayan tasın şingirtisiyle çınladı oda. Ferdane uykudan yeni uyanmış gibi irkildi. Kucağındaki yavrusuna bakıp bastı çığlığı. Duvardan duvara attı yerden yere vurdu kendini. Saçlarını yolup avuç avuç saçtı etrafa. Dağdaki tarlada harman kaldıran kocasını çağırdılar, o sakinleştirebildi ancak. Sonrası küçücük bir mezar. Üzerinde yassı bir taş. Daha bir kez söylenmemiş fakat taş kazınmış bir isim. İsmi ağır geldi dediler. Çok ağlıyordu belki de hastaydı dediler. El kadar bebeye bu kadar üzülmek de neymiş, kendine gel deyip kınadılar. Ağız tadıyla yas tutmasına dahi izin vermediler. Daha gençsin bir daha olur dediler. Oldu da.

Güneşin tepeye tırmanmasına az kalmıştı. “Dönüş yolunu tutmuşlardır.” dedi Ferdane. Erzak damına koşup artık kumaşlardan diktiği sofraya bezini yere yaydı. Üst üste yığılmış yufka ekmekleri sulamaya girişti. Yufkanın kalın kenarlarına daha fazla su serpti. Eli değmişken on on beş tane suladı. Akşama ırgatlar tarladan dönünce önlerine yemek konulacaktı. Yufkaların üzerini örtüp mutfağa koştu. Tavaya bol tereyağı koydu. Koyunlar dağda otlamaya başladığından beri tereyağların kokusu da bir başkaydı. İki yumurta aldı eline. Üç mü kırsaydı? “İki yeter.” dedi. Ocağın altını kapatıp erzak damına koştu. Yumuşayan yufkaları aceleyle katladı. İçlerinden bir tanesini aldı, kalanını bohçanın içine sarıp ekmek guşanesine koydu. Ayırdığı yufka ekmeğe tereyağında pişirdiği yumurtayı katarak büyükçe bir dürüm yaptı. Güneşe baktı, eli ayağına dolandı. Tahta beşikte uyanıp mızırardanmaya başlayan bebeği sırtına sardı. Aşağı çeşmenin yolunu tuttu. Elinde bir çıkın, çıkının içinde büyük bir dürüm, sırtında körpe bir bebek, içinde bir telaş. Ya yetişemezsem. Çeşmenin başındaki ceviz ağacının gölgesine oturup soluklandı. Gözü yoldaydı. Bu arada bebek uyanıp kıvrınmaya başladı. Sırtındaki bağı çözdü.

Kucağına alıp göğsüne doğru bastırdı. Ağzını açıp arandığını görünce içi sızladı fakat doğduğu günden beri bir kere olsun göğsü sızlamadı. Hâlbuki ne dedilerse yapmıştı. Türlü türlü otlar kaynattı, mercimekli bulgur pilavı yedi her öğün, incir ısmarladı şehre gidenlere, şerbetler içti, hoşafı kaynattı ama nafiye. Sıcaktan suyu çekilmiş nehirler gibi kurumuştı damarları. “Doğurmak marifet mi doyuramadıktan sonra?” diyenlerin sözleriyle yaralandı her gün. İnek sütü denedi, koyun sütü denedi. Su katıp verdiyse de içiremedi. Ağzına damla damla akıttığını kâr bildi. Sabahlara kadar ağlayan yavrusunu avutamadıkça ağladı, ağladıkça kurudu bir deri bir kemik kaldı. Sonra bir çare geldi aklına. Yumurtalı dürüm yapıp ceviz ağacının altına oturdu her gün. Tarladan dönen emzikli kadınlara Allah rızası için şu sabiyi bir emzirin, diye yalvardı. Kimi burun kıvrırdı kimi dayanamayıp bastı bağına.

“Bak bekliyor yine senin sütsüz. Sen de ballısın ha, her gün yumurtalı dürümlerle besliyor seni Ferdane.” “Demeyin öyle. Hem ben mi istiyom sanki dürümü, utlanıyor Ferdane bacı, sarıp getiriyor. Yemem desem gücenir.” Üç kadın arkalarında toz bulutu, sırtlarında çapayla ceviz ağacının altına geldiler. Her biri bir taşın başına oturdu. Beyaz yemenilerini geriye atıp nefeslendiler. Elif, çeşmeye varıp elini yüzünü yıkadı. Ceviz ağacının altında aldılar verdiler. Ferdane yumurtalı dürüm verdi, Elif göğsünü sızlatan sütünü. Kundaktaki bebek yutkundukça ahlar dolandı ceviz ağacının dallarına. Ferdane, ciğer paresi her yutkunuşunda ezildi büzüldü “Kuru bir odun olsaydım da bir tencere aşın altında yansaydım.” dedi. “Taş olsaydım da bir duvarın oyuğunu kapatsaydım.” dedi. Göğsünden akmayan süt gözünden yaş oldu boşandı. Elif kadın, karnı doyunca uyuyan bebeği usulca bıraktı annesinin kollarına. “Sen de olmayanı bana vermiş Allah. Dertlenme olur mu?”

Ferdane bebeğini bağına basıp evin yolunu tuttu. Çeşmeden yukarı doğru sıralanan kavak ağaçlarının fısıltısı çalındı kulağına. “Sütsüz, sütsüz!” diyordu fısıltılar. Adımlarını hızlandırdı. Lastik ayakkabısının altından yükselen toz ağzına doldukça nefesi

daraldı. Uykuya dalan bebeğin ağırlığı da eklenince büküldü beli. Eve giden kestirme yolu tuttu. Çocukların çılgınlıkları yakaladı bu kez örgülü saçlarından. “Sütsüz, sütsüz!” Kahvenin önünden geçerken tavla seslerinin arasından yakaladığı kelimeleri birleştirdi. “Meğer bu sütsüz öldürmüş ilk çocuğu. Bebek açlıktan ölmüş diyorlar. Sütsüz, sütsüz!” Paçaları birbirine dolandı Ferdane’nin. Ciğerini deldi geçti her bir kelime. “Yazık bizim Kadir’e, insan evladının katilini koynuna nasıl alır her gece. Sütsüz, sütsüz!”

Boyası dökülmüş bahçe kapısından içeri zor attı kendini. Eylülün sarı sıcağı çökmüştü köyün üzerine. Irgatlara yemek yapılacaktı. Bebeği yatırdı gıcırdayan demir beşiğe. Deliksiz uyusun diye minicik kollarını sabitleyip sıkıca sardı kundağına. Karşı sedire sırtını yasladı; beşiğin ortasına bağladığı uzun ipi çekip bıraktı. “Sütsüz, sütsüz!” Gıcırdayan beşikten yükselen sesler bile eksiğini vuruyordu yüzüne. Öfkesi kabardı bir an. Elindeki ipi daha sert çekti bıraktı; çekti bıraktı. Ne zamandır aklına düşen yine düşmüştü. Demir karyolanın döşegini kaldırıp sakladığı çıkını buldu. Kat kat sarılı çaputları usul usul açtı. Her katta kalbi göğsüne yumruklar indirdi. Son katı açarken eli ayağı titredi. Düşüp kalmamak için iki derin nefes aldı. Bohçadan çıkan bıçağın ışıldayan ve baktıkça incelen ucu taşa vurulsa taşı parçalayacak kadar keskindi. Rahmetli babasından yadigârdı. Bıçağı karyolanın üzerine bıraktı. Üzerindeki kıyafetleri birer birer çıkardı duvardaki kırık aynaya bakarak. Önce yeleşini attı bir kenara. Sonra yeşil penyesini. Yarım kollu atletini. Belden yukarısı çıplak kalınca pörsümüş memelerine tiksinererek baktı Ferdane. İçindeki sesin şiddeti aynayı çatlattı. “Sütsüz!” “Hem sütsüzsün hem katil. El kadar bebeyi öldürdün ya açlıktan. İflah olmazsın sen gayrı.” Saydı sayıştırdı kendine. Yerden yere çaldı. Duvardan duvara vurdu. Dinmedi öfkesi. Hıncını alamadı kendinden. Bıçağın ışıltısıyla kamaştı gözleri. Önce sağ göğsüne çaldı bıçağı. Tek hamlede koparıp attı. Sonra sol göğsüne. Tiksinerek baktı aynada kan çanağına dönmüş gözlerine.

“İşe yaramayanı taşımak da günah!”

TARUMAR

Toprağın altında her gün ve her gece bedenimi kemirmekten semiren kurtçuklar değil huzursuzluğumun sebebi. Toza bulanmış beyaz bir sofraya açtım onlara. Kendimle donattım sofrayı. Sesimi yuttum; olmayan nefesimi tuttum. Evinizde bilin kendinizi, dedim. Üzerimdeki dam göçene kadar yeni bir çatı inşa edilene kadar payınıza ne düşerse alın. Tenim farklı dokunuşlardan irkilince toprağa bulanmış bedenimi başka dişlere emanet etmeyin, dedim. Allah'tan bırakıp gitmediler, gündüz tükettikleri kuytularda gecelediler. Üstüne bir de sofran dolu olsun, dediler. Onlar şükrettikçe doldu sofram. Pıhtılaşmış kanlar döküldü ciğerlerimden. Kokum burnuma çalındıkça midem kalktı. Kendimi kustum ağır ağır. Kustukça çoğaldım, çoğaldıkça ağırlaştım. Toprak suyumu emdikçe buruştu tenim. Bırakıp gitmediler. Günlerce gecelerce başımı beklemelerini vefadan bildim.

İlk gün üzerimde tepinen ayaklar bir daha ezmedi toprağı; gelen gitti, giden gelmedi. Bir kâseye su doldurup iki dal çiçek ektiler. Su bitti, çiçek boynunu büktü. Elinde kırbacıyla gelen iki civanmert beni sıkıştırdı köşeye. Ben çekildikçe geri geri, onlar üzerime yürüdü. Ben sindikçe kendi kuytuma, onlar cesedimi tepeledi. Gömüldükçe gömüldüm içime. Duvarlarına tırmandım kendimin. Yuvaları boş kalan gözlerimle baktım onlara, hiç korkmadılar. Binbir türlü sorular sordular. Cevapları almak için yakama yapıştılar. Dilimin ucuna gelen onlarca cümle dişimin kovuğunda kayboldu. Kelimelerin hükmünün olmadığı

bir dünyada beyhude bir çabaydı benimkisi. Dilimin ucu bile kalmamıştı.

Sol yanımda bir pencere açıp gittiler. İzle, dediler. Kaç metre-
dir senin yokluğun? Yokluğundan kaç gömlek çıkar üzerine? Ölç
biç. Ölçtüm biçtim. Değil gömlek bir kol dahi çıkmadı. Yarım
yamalak izledim. Pencereden yükselen alevlerin cehennemden
uzandığını sandım; sakındım. Merakım durdurmadı; başımı
uzatıp baktım. Kelimeleri, cümleleri, ciltleri, yangının ateşli
kollarıyla sevişirken gördüm. Evin tavanına yansıyan kızılığın
içinde kayboldu sayfalar. Altını çizdiğim cümlelerin ışıltısıyla
tırmalandı kulaklarım.

Bir hazinenin tarumar edilişini izliyorum. Bağırıldıkça çatır-
dıyor üzerimdeki çürük tahtalar. Bağırıldıkça boşluk çullanıyor
başıma. Altım üstüme geçiyor, kemirgenler ürküp buldukları
deliğe kaçıyor. Yarım kalıyor dudaklarım. Parmaklarım yarım.
Belediyenin açıp kapatmayı unuttuğu çukurlarla dolu her yanımda.
En derini de göz çukurlarım.

Alevler ara ara yükseliyor. Pencere bir büyüyüp bir küçülüyor
bir sağımda beliriyor bir solumda, yokluğun ağırlığı biniyor
üzerime. Yarım kalmışlığımı tamamlamak için dizmiştim ben
o kitapları sıra sıra. Tuğla gibi derlerdi de gücüme giderdi. Hiç
açmamış demesinler diye cümlelerin altını mavi tükenmez
kalemlerle bastırarak çizdim. Her sevgi içine almaz ki insanı.
Öyle geriden sevmek zahmetine kaç kişi katlanabilir? Kaç kişi
dayanabilir yakinken uzak olmanın ağırlığına?

Tuğlalar kuzineli sobaya giriyor durmadan. Tuğlalar alevlerin
koynunda kendinden geçiyor. Bir kadın söylene söylene tuğlaları
parçalıyor. Aklı başında değil, ne yaptığını bilmiyor diyorlar.
Acısı çok taze. Daha toprağı kurumadı gidenin. Kurudu oysa.
Başındaki tas da kurudu, toprak da, çiçekler de. Kadın dolapları
boşalttı, vermeye kıyamadığı takımları geri yerine astı. Cepleri-
ni tek tek kontrol etti ne aradığını bilmeden. Yaşını hesapladı
yolcunun. Aynanın köşesinde asılı duran fotoğrafa baktı. Yaşı
yüzünün hayli gerisindeydi. Göstermelik ağıtlar yakmadı. Taş
kalpli olmakla suçlanma ihtimaline rağmen. Oysa susmaktan

daha sesli bir ağıt mı vardı? Raflarında inceli kalınlı tuğlaların dizildiği duvar kuma gibi bindi üzerine. Yetmedi, el attığı her köşeden sökün ettiler. Demir karyolanın altından, dolapların içinden, tavan arasından. Veresiye defterlerinden.

Askerden gelirken erinin eline baktı kadın. Aralarına duvar ören o ilk tuğlayı, ilk kumayı o zaman fark etti. Ardı arkası kesilmedi sonra. Her gittiği yerden dönüşünde eline baktı. İki kilo kıymayı, iki kilo eti belki bir kutu çikolatayı yuttu tuğlalar. Çocuklar her geçen gün yükselen duvara çarpıp sendeledi. Onları da düşündü üstelik adam, onlar için de tuğlalar yığdı. Her biri için ayrı ayrı hem de. Midelerinden yükselen gurultular duvarları tırmaladı. Ağız kokuları birbirine karıştı. Kadın iki kuruşla pazar görüp tencere kaynatma hayaliyle ayın başını bekledi. Ucundan yakaladığı da oldu kaçırdığı da. Duvarlar kalınlaştıkça soğudu ev. Mesafeler uzadı. Gözden uzak olanın ıraklığında kaldı her biri. Kalplere işledi soğuk. Dört duvarın arasında selamsız sabahsız yabancılar dolaştı. Mutfakta arada sırada yalandan kaynakayan tencerenin başına bile birer birer gittiler. Bir sofranın etrafında toplanmanın yolunu yordamını unuttular.

Bir hastalık derledi topladı hepsini, öyle yalandan. Bir de cenaze töreninde hazır ve nazırdı her biri. Belki bir de olmayan mirası paylaşmak için gelirlerdi bir araya. Oyun oynamayı bilmeyen çocukların acemiliği vardı her birinde. Nereden başlanır, nasıl devam edilir, tüm tuğlalar yıkılsa hatta yakılsa sil baştan alınabilir mi her şey? Alamadılar, silemediler, yıkamadılar. Birkaç adam getirdiler, evdeki rafları boşaltıp götürün dediler, duvarlar nefes alır diye ümit ettiler. Bir de anneleri. En çok onun ihtiyacı vardı nefese. Değmez, dedi gelenler. Ne almaya ne satmaya değmez. Her biri çekip gitti. Her biri hiç bitmeyen işlerin güçlerin peşine düştü. Kadın, soğuk duvarlardaki binlerce kumanın iğneliyici bakışları arasında kalakaldı.

Temmuzun sıcağında yaz kış hiç kalkmayan sobayı yaktı. Daha mezarın toprağı kurumamıştır diye düşündü. Kurumuştusa. Çiçekler kurumuştusa. Kâsedeki su kurumuştusa. Temmuzun sıcağı duvardaki tuğlalardan geçemedi bir türlü. Kadın elleri

ayakları buz kesmiş hâlde titrerken ansızın bir kıvılcım düştü içine. Tutuştu en olmaz yerinden. Avuçlarıyla tuttu etrafını. Sönmesin diye kendi soluğundan bile korudu. Ateş, salındı kadının içinde oradan oraya. Can geldi kadının yüzüne, elmacık kemikleri al al oldu. Sobanın kapağını açtı demirin ucuyla. Yan odanın duvarındaki raflardan söküp kucağına doldurduğu kitapları sobanın yanına bıraktı. En kalınını seçip uzun uzun baktı. Kapağını açtı, sayfaları çevirdi, birkaç cümle okudu, bir dokunuş bekledi. İçinde bir yerlerde bir hareket, bir ışık, bir aydınlanma. Hiçbir şey olmadı, baktıkça hissizleşti. Kalın bir odunu sobanın içine atar gibi ateşin kucağına attı. Küller savruldu ilkin. Ağır-laştı alevler, dumanlar ince ince süzüldü. Ateş kurt gibi kemirdi sayfaları, kemirdikçe semirdi. Bu kez akıllandı kadın, bütün bütün değil tutam tutam attı. Elleri yorulmuştu sayfaları parçalamaktan. Yavaşladı, yavaşladıkça görüş alanı da açıldı. Altı çizili satırlara ve özenle atılan tarihlere dikkat kesildi. Takıldı kaldı orada. Çıkamadı.

Yarım asır öncesiydi. Zor bir doğum olacak dedi ebe. Hastanenin koridorlarında büyüyen çığılığı bir odaya sıkıştırmaya çalıştılsa da olmadı. Yer gök inim inim inledi. Sesini duyanların içine büyük korkular üşüştü. Kaçınıcı diye sordular. Üçüncü, dedi. Ne demeye bu kadar bağıryorsun dediler. Bu evvelkilere benzemiyor, dedi. Sıktı kendini. Ruhu bedeninden bir kancayla söküp çıkarılıyordu da o avucuna geçen kancanın ucunu sımsıkı tutuyordu sanki. Evde bekleyenler için direniyordu. Avucunu delip geçen kancayı bıraksa, bir kere acır sonra huzur bulurdu belki. Azrail'ile canhıraş bir savaşın içindeydi. Sesi keskin bir kılıç gibi önüne geleni savurup atıyordu. Gücü tükenip bitap düşünce teslim oldu. Yığıldı kaldı soğuk ve ıslak betonun üzerine.

Gözleri kilitli kapılar gibi sımsıkı kapalıyken içi uyandı. Eliyle karnını yokladı. Boşluk ısırıldı avuç içlerini. Huzursuzluk gelip oturdu sol yanına. Gözlerini açarsa dünya ayağının altından kayacaktı sanki. Serumunu kontrol eden hemşireyle göz göze geldiğinde dünya ayağının altından kaymadı ama içinde

dolmayan bir çukur açıldı. Saatler sonra kocası kolunun altına sıkıştırdığı iki paketle çıkıp geldi. Sağlık olsun, dedi. Allah'ın takdiri, dedi. Allah kalanlara sağlık versin, dedi. Gazeteye sarılı iki pakete takıldı gözü kadının. Sorsa beklentilerinin ağırlığı çekilecekti üzerinden. Soramadı. Bisküvidir belki, dedi. Belki findıklı çikolata. Kim bilir belki gönül almak için bir entarilik kumaş almıştır. İki pakete dünyayı sığdırdı yattığı yerden. Uyudu uyandı, paketler yatağın ucundaydı. Göğüslerine yürüyen sütün sızısıyla unuttu her şeyi. Eve dönüp sobanın kıyısında oturan adamın elindekileri görünceye kadar. Adam yeni doğan bebeğe dokunur gibi itinayla açtı paketleri. İçinden çıkan kitapların ciltlerini sevgiliyi okşar gibi okşadı. Kokusunu içine çekerken yüzüne yayılan haz kadının kıskançlık damarlarını kabarttı. Adam her birini alıp bağrına bastı. Birer birer açıp göz gezdirdi. Bıyıklarının altına saklanan ince bir tebessüm sızdı dudaklarına. O güne dek kadının bir kez bile şahit olmadığı. Her birinin içine tarih atıp televizyon büfesinin üstündeki rafa itinayla yerleştirdi. Yarım asır öncesiydi. Uzaktan baktı, yakından baktı, sağdan baktı, soldan baktı. Yeni ayaklanan bebeğin ardından bakar gibi tedirgin, duvağı kaldırılan geline bakar gibi heyecanlıydı. Adam kitapları izledi, kadın adamı izledi. Çocuklar evde esen soğuk rüzgârın esintisiyle titrediydi. Düşman kalenin içine girmiş en güzel köşeye kurulmuştu. Birken on, onken yüz, yüzken bin oldu.

Zamanı geriye sarmanın imkânını zorladı kadın. En yakın tarihli kitabı buldu. Hastanedeki demir dolabın içinden çıkmıştı. Gövdesinden aşağı inen o dikişlerin acısıyla kıvrılırken nereden bulmuştu bunları. Anlamak için zorladı kendini, anlayamadıkça öfkesi büyüdü. Yarım asrı bir günde yok etmeyi de bilirdi. Bahçenin ortasına yığsa bir kibritlik işi vardı hepsinin. Yapmadı. Usul usul boşalttı rafları. Gün gün geriye gitti. Bir hafta, bir ay, bir yıl, beş yıl, on yıl. Yirmi yıl, otuz yıl, elli yıl. Elli yılı bir yıla sığdırdı. Geriye gittiği her gün ellerinden bir çizgi silindi. Feri sönmüş gözleri gün gibi aydı. Bükülen beli usul usul doğruldu. Bazı günlerde aylarca kaldı. Yemeden doydular; içmeden kandılar. Doğruldu yeniden yol aldı. Alevlerin içinde, küllerin arasında,